

***Напря́м 6. Антико́рупція та добро́чесність:
сучасний стан і напрями реалізації.***

Вакері́на Анна Віталі́ївна,

здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти,

Київський національний університет

технологій та дизайну (м. Київ)

Науковий керівник – д.ю.н., професор Оніщик Ю. В.

**АНТИКОРУПЦІЙНА ПОЛІТИКА В УКРАЇНІ:
СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ**

У нашому світі антикорупція та доброчесність займає важливу роль у забезпеченні справедливості, ефективності та законності, у функціонуванні в тому числі і державної політики України. В цих поняттях «антикорупція» та «доброчесність» закладено фундамент для майбутнього нашої країни.

Протидія корупції — це один із 10 Принципів Глобального договору ООН, який має лежати в основі роботи кожної державної системи та бізнесу [1]. З огляду на сучасний стан в Україні маємо законодавче врегулювання, яке спрямоване на впровадження ряду законодавчих актів, включаючи боротьбу з корупцією. А також антикорупційні закони, закони про публічні закупівлі, законодавство щодо декларування доходів посадових осіб та інші регулювання, спрямовані на підвищення прозорості та відповідальності в системі оподаткування. Наприклад, корупція у податковій сфері може проявлятися у вигляді ухилення від сплати податків, неправомірних дій з боку податкових службовців, а також у використанні посадових осіб для отримання незаконних вигод. Відповідно до чинного Податкового кодексу України, держава запровадила ряд антикорупційних заходів, спрямованих на мінімізацію цих ризиків.

А також в Україні зареєстровано цілу низку громадських організацій, зокрема: Антикорупційне бюро; Всеукраїнська громадська організація Антикорупційний комітет; Центр протидії корупції та ін. «Останніми роками Україна активізувала реформи, зокрема й у сфері боротьби з корупцією. В контексті реалізованих заходів, звісно, показовими є створення Національного антикорупційного бюро, Спеціалізованої антикорупційної прокуратури та Вищого антикорупційного суду, посилення їхньої інституційної спроможності, а також безперервна робота над гармонізацією українського антикорупційного законодавства з європейським.

Оцінюючи поточні результати діяльності антикорупційних органів та Вищого антикорупційного суду, можна однозначно стверджувати про формування відповідних нових практик, обумовлених високим статусом фігурантів корупційних кримінальних проваджень та складним рівнем механізмів, що застосовуються в корупційних схемах» - Суддя-спікер Апеляційної палати вищого антикорупційного суду Андрій Никифоров [2]. Було проведено експертне щодо оцінки рівня корупції в Україні. Згідно з даними дослідження, більш ніж половина представників антикорупційного середовища визнають суттєву поширеність корупції – 55%. Антикорупційні експерти сприймають поширеність корупції в державі не так песимістично, як респонденти стандартного опитування (55% проти 88% (населення) та 81% (бізнес).

Більшість респондентів експертного опитування оцінили діяльність антикорупційних органів (ВАКС, НАБУ, НАЗК та САП) в країні як незалежну та ефективну. На їхню думку, тенденції, що розвиваються в Україні, дають змогу припустити очікування зниження рівня корупції (54%) [3]. Формування та імплементація антикорупційної політики є ключовим напрямом державної політики України та довготривалої співпраці з ОЕСР. Висока оцінка ОЕСР діяльності НАЗК є показником того, що Україна зміцнює антикорупційну систему навіть під час війни, а також готова до прозорого повоєнного відновлення за допомоги міжнародних

партнерів. Попри значні затримки з ухваленням Антикорупційної стратегії, Національному агентству вдалось оперативно та рішуче створити спеціальний підрозділ з питань координації та моніторингу антикорупційної політики, а також запуснути ІТ-систему моніторингу реалізації антикорупційної політики (ІСМ ДАП). Зусилля команди НАЗК дають потужні результати”, – зазначив Голова НАЗК Віктор Павлушик [4]. Тобто бачимо, що наразі виконані значні кроки у боротьбі з корупцією, але вартує приділити увагу ще ряду напрямів аби посилити антикорупційні заходи та в кінці кінців сприяти доброчесності. Доволі багато корупційних схем мають транскордонний характер, значущим у цьому є посилення міжнародного співробітництва у боротьбі з корупцією. Україна вже здійснює кроки у цьому напрямі, зокрема, через імплементацію міжнародних стандартів у сфері податкового контролю та обмін інформацією з іншими країнами. Отож відбулася зустріч Голови НАЗК Віктора Павлушика з послом Японії Мацудою Куніорі.

“Важливою частиною діяльності НАЗК є стратегічний аналіз корупційних ризиків у ключових секторах, таких як відбудова, корпоративне управління в державних підприємствах, земельні відносини, охорона здоров'я, державні закупівлі, управління лісовим господарством, перетин кордону під час воєнного стану тощо. Ми були би вдячні за допомогу в цій роботі, зокрема у вигляді технічної експертизи та участі у програмах розвитку інституційної спроможності”, - зазначив Голова НАЗК [5]. Ця зустріч мала на меті посилення допомоги від Японії. Якщо наша співпраця буде більш плідною, то отримаємо нові ідеї та можливості для зменшення рівня корупції.

Перспективами майбутнього антикорупційної політики є:

1 Реформування правоохоронних органів таких як: Національне антикорупційне бюро України (НАБУ), Спеціалізована антикорупційна прокуратура (САП), а також Вищий антикорупційний суд. Покращення

їхньої ефективності через кадрові призначення, збільшення фінансування та забезпечення незалежності є критичними кроками.

2 Зважаючи на підвищений ризик корупції в оборонній сфері та державних закупівлях в умовах військових дій, особливо стосується військових контрактів, постачання озброєнь і гуманітарної допомоги. Перспективи боротьби з корупцією тут залежать від впровадження жорсткішого контролю за використанням ресурсів, наданих на оборонну сферу та проведення аудитів і прозорості закупівель, а також участі громадських організацій у моніторингу.

3 Післявоєнний період вимагатиме значних ресурсів для відновлення країни, і тут зростає важливість ефективної боротьби з корупцією. Очікується значний приплив міжнародних інвестицій та допомоги, і прозорість розподілу цих коштів стане ключовим викликом. Запровадження систем прозорого управління коштами стане визначальним для зниження корупційних ризиків.

Для успішного вирішення проблеми корупції необхідно підсилувати інституційну і функціональну спроможності створеної антикорупційної інфраструктури, корегувати державну антикорупційну політику, запроваджувати нові превентивні механізми, вибудовувати партнерські відносини і довіру з інститутами громадянського суспільства. Дуже хочеться, щоб усі кроки які були зроблені і будуть в подальшому дійсно сприяли змінам і державним перетворенням. Антикорупція і доброчесність – це не просто слова. Це запорука для нашої країни, аби вона була знов процвітаючою. І не можна нехтувати ні одним кроком до успіху.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Глобальний договір ООН в Україні - 2024 Global Compact Network Ukraine. URL: <https://globalcompact.org.ua/desjat-principiv-gd-oon/>.

2. Насадюк О., Гвоздецький А. Українські та європейські експерти проаналізували, якими мають бути стандарти захисту в антикорупційних

провадженнях. Юридична практика від 19.03.2024р. URL: <https://pravo.ua/ukrainski-ta-ievropeiski-eksperty-proanalizuvaly-iakymy-maiut-buty-standarty-zakhystu-v-antykoruptionsiinykh-provadhenniakh/>.

3. Експерти оцінили рівень корупції та роботу антикорупційних органів в Україні: результати дослідження. НАЗК.02. 07.2024р. URL: <https://nazk.gov.ua/uk/novyny/eksperty-otsinyly-riven-koruptionsii-ta-robotu-antykoruptionsiinyh-organiv-v-ukraini-rezultaty-doslidzhennya/>.

4. ОЕСР позитивно оцінила роботу системи антикорупційних органів України: звіт. НАЗК. 18.03.2024р. URL: <https://nazk.gov.ua/uk/oesr-pozytyvno-otsynyla-robotu-systemy-antykoruptionsiinyh-organiv-ukrainy-zvit/>.

5. Зміцнення антикорупційних ініціатив та співпраці з Японією: Голова НАЗК зустрівся з Послом Японії в Україні. НАЗК. 20.08.2024р. URL: <https://nazk.gov.ua/uk/novyny/zmitsnennya-antykoruptionsiinyh-initsiatyv-ta-spivpratsi-z-yaponieyu-golova-nazk-zustrivsyia-z-poslom-yaponii-v-ukraini/>.

Дем'яненко Анастасія Юріївна,

здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, Київський національний університет технологій та дизайну (м. Київ)

Науковий керівник – к.ю.н., доц. Кипич І.В.

АНТИКОРУПЦІЯ ТА ДОБРОЧЕСНІСТЬ: СУЧАСНИЙ СТАН І НАПРЯМИ РЕАЛІЗАЦІЇ В КОНТЕКСТІ ВОЄННОГО СТАНУ

У контексті сучасної України, війна створює нові виклики для управління державою, одним із яких є корупція. Під час воєнного стану зростають ризики корупційних дій через послаблення контролю, необхідність швидкого прийняття рішень та перерозподіл значних фінансових і матеріальних ресурсів. Ці фактори суттєво впливають на доброчесність у державних структурах та приватному секторі.